

SODBA SODIŠČA
z dne 29. junija 2006*

V zadevi C-308/04 P,

zaradi pritožbe na podlagi člena 56 Statuta Sodišča, vložene 19. julija 2004,

SGL Carbon AG, s sedežem v Wiesbadnu (Nemčija), ki jo zastopata M. Klusmann in K. Beckmann, odvetnika,

tožeča stranka,

druge stranke v postopku so

Komisija Evropskih skupnosti, ki jo zastopajo A. Bouquet in M. Schneider ter H. Gading, zastopniki, z naslovom za vročanje v Luxembourg,

tožena stranka na prvi stopnji,

* Jezik postopka: nemščina.

Tokai Carbon Co. Ltd, s sedežem v Tokiu (Japonska),

Nippon Carbon Co. Ltd, s sedežem v Tokiu,

Showa Denko KK, s sedežem v Tokiu,

GrafTech international Ltd, nekdanji UCAR International Inc, s sedežem v Wilmingtonu (Združene države),

SEC Corp., s sedežem v Amagasaki (Japonska),

The Carbide/Graphite Group Inc., s sedežem v Pittsburghu (Združene države),

tožeče stranke na prvi stopnji,

SODIŠČE (drugi senat),

v sestavi C. W. A. Timmermans, predsednik senata, R. Silva de Lapuerta (poročevalka), sodnica, P. Kūris, G. Arestis in J. Klučka, sodniki,

generalni pravobranilec: L. A. Geelhoed,
sodna tajnica: K. Sztranc, administratorica,

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 15. septembra 2005,

po predstavitvi sklepnih predlogov generalnega pravobranilca na obravnavi 19. januarja 2006

izreka naslednjo

Sodbo

- ¹ S pritožbo SGL Carbon AG (v nadaljevanju: SGL Carbon) predlaga, da se delno razglasi za nično sodbo Sodišča prve stopnje Evropskih skupnosti z dne 29. aprila 2004 v zadevi Tokai Carbon in drugi proti Komisiji (T-236/01, T-239/01, od T-244/01 do T-246/01, T-251/01 in T-252/01, Recueil, str. II-1181, v nadaljevanju: izpodbijana sodba), v delu, kjer je bila z njo zavrnjena tožba zoper člena 3 in 4 Odločbe Komisije 2002/271/ES z dne 18. julija 2001 o izvajanju člena 81 Pogodbe ES in člena 53 Sporazuma EGS – zadeva COMP/E-1/36.490 – Elektrode iz grafita (UL 2002, L 100, str. 1, v nadaljevanju: sporna odločba).

Pravni okvir

Uredba št. 17

- 2 Člen 15 Uredbe Sveta št. 17 z dne 6. februarja 1962, Prva uredba o izvajanju členov 85 in 86 Pogodbe (UL 1962, 13, str. 204, v nadaljevanju: Uredba št. 17), določa:

„1. Komisija lahko podjetjem ali podjetniškim združenjem z odločbo naloži globo od 100 do 5000 obračunskih enot, kadar namerno ali iz malomarnosti:

[...]

(b) v odgovoru na zahtevo po členu 11(3) ali (5) [...] navedejo netočne podatke [...]

[...]

2. Komisija lahko podjetjem ali podjetniškim združenjem z odločbo naloži globo od 1000 do 1.000.000 obračunskih enot ali višjo vsoto, ki pa ne presega 10 % prometa

v predhodnem poslovnem letu vsakega podjetja, udeleženega pri kršitvi, kadar namerno ali iz malomarnosti:

(a) kršijo člen [81](1) ali člen [82] Pogodbe; [...]

[...]

Pri določanju višine globe se upoštevata teža in trajanje kršitve.

[...]“

Smernice

- ³ Obvestilo Komisije z naslovom „Smernice o načinu določanja glob, naloženih v skladu s členom 15(2) Uredbe št. 17 in členom 65(5) Pogodbe ESPJ“ (UL 1998, C 9, str. 3, v nadaljevanju: Smernice) v uvodu navaja:

„Načela, opisana tukaj, bi morala zagotavljati preglednost in nepristranskost odločb Komisije v očeh podjetij in prav tako Sodišča Evropskih skupnosti, kadar potrjuje

pooblastila, ki so Komisiji podeljena v okviru ustrezne zakonodaje za določanje glob v mejah 10 % celotnega prometa. To pooblastilo mora upoštevati skladno in nediskriminatorno politiko, ki je v skladu z zastavljenimi cilji za kaznovanje kršitev pravil o konkurenci.

Nova metoda določanja zneska globe bo upoštevala naslednja pravila, ki se začnejo z osnovnim zneskom, ki se bo povečal, da bo upošteval oteževalne okoliščine, ali zmanjšal, da bo upošteval olajševalne okoliščine.“

Obvestilo o ugodni obravnavi

4 Komisija je v Obvestilu o nenalaganju ali zmanjševanju glob v primerih kartelov (UL 1996, C 207, str. 4, v nadaljevanju: obvestilo o ugodni obravnavi) opredelila pogoje, pod katerimi se podjetjem, ki z njo sodelujejo pri preiskavi o omejevalnem sporazumu, lahko oprosti plačilo globe ali prizna zmanjšanje globe, ki bi jo bilo treba drugače naložiti.

5 V poglavju A, točka 5, obvestila o sodelovanju je navedeno:

„Sodelovanje podjetja z njo je le eden izmed dejavnikov, ki jih Komisija upošteva pri določitvi globe. [...]“

Evropska konvencija o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin

- 6 Člen 4 Protokola št. 7 Evropske konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin, podpisane v Rimu 4. novembra 1950, določa:

„Pravica, da nisi dvakrat sojen ali kaznovan za isto kaznivo dejanje

Pravosodni organi iste države ne smejo nikogar ne kazensko preganjati ne kaznovati za kaznivo dejanje, za katero je bil na podlagi zakona in v skladu s kazenskim postopkom te države s pravnomočno sodbo že oproščen ali obsojen.

Določbe prejšnjega odstavka ne preprečujejo obnove kazenskega postopka na podlagi zakona in skladno s kazenskim postopkom prizadete države, če obstajajo dokazi o novih ali na novo odkritih dejstvih ali pa če je v prejšnjih postopkih prišlo do bistvene napake, ki bi lahko vplivala na izid sojenja.

Določila tega člena se ne smejo derogirati s sklicevanjem na 15. člen Konvencije.“

Dejansko stanje in sporna odločba

7 Sodišče prve stopnje je v izpodbijani sodbi povzelo dejansko stanje tožbe, ki je potekala pred njim, z besedami:

- „1. Komisija je z odločbo 2002/271/ES [...] ugotovila, da so bila različna podjetja udeležena pri vrsti sporazumov in usklajenih ravnanj v smislu člena 81(1) ES in člena 53(1) Sporazuma o Evropskem gospodarskem prostoru [z dne 2. maja 1992, UL 1994, L 1, str. 3] (v nadaljevanju: Sporazum EGP), v sektorju grafitnih elektrod.

2. Grafitne elektrode se uporabljajo predvsem pri proizvodnji jekla v elektroobločnih pečeh. Izdelava jekla s temi pečmi je pravzaprav postopek recikliranja, s katerim se odpadki jekla predelajo v novo jeklo, v nasprotju s tradicionalnim postopkom proizvodnje iz železove rude v talilnih pečeh s kisikom. Devet elektrod, ki so zbrane v kolonah po tri, se uporablja v običajnih elektroobločnih pečeh za taljenje starega železa. Elektroda se zaradi intenzivnosti postopka talitve izrabi v približno osmih urah. Izdelava elektrode traja približno dva meseca. Grafitnih elektrod v tem proizvodnem postopku ni mogoče zamenjati z drugim proizvodom.

3. Povpraševanje po grafitnih elektrodah je neposredno vezano na proizvodnjo jekla v elektroobločnih pečeh. Glavni odjemalci so jeklarne, ki pomenijo približno 85 % povpraševanja. V letu 1998 je svetovna proizvodnja surovega jekla

znašala 800 milijonov ton, od katerih je bilo 280 milijonov proizvedenih v elektroobločnih pečeh [...].

[...]

5. V osemdesetih letih je tehnološki napredek omogočil občutno zmanjšanje porabe elektrod na tono proizvedenega jekla. V jeklarski industriji je v tem obdobju potekalo pomembno prestrukturiranje. Upad povpraševanja po elektrodah je privedel do prestrukturiranja svetovne industrije elektrod. Več tovarn se je zaprlo.

6. Leta 2001 je devet zahodnih proizvajalcev oskrbovalo evropski trg z grafitnimi elektrodami: [...]

7. Uradniki Komisije so na podlagi člena 14(3) Uredbe št. 17 [...] 5. junija 1997 opravili sočasne in nenapovedane preiskave v poslovnih prostorih [nekaterih proizvajalcev grafita] [...].

8. Istega dne so agenti Zveznega preiskovalnega urada (FBI) v Združenih državah izvedli preiskave v poslovnih prostorih več proizvajalcev. Na podlagi teh preiskav so bili uvedeni kazenski postopki zoper SGL [...] zaradi nedovoljenega

omejevalnega sporazuma. Vsi obtoženi so priznali krivdo za očitanja dejanja in privolili v plačilo globe, [določene] na 135 milijonov ameriških dolarjev (USD) za SGL [...]

[...]

10. V imenu skupine odjemalcev so bile v Združenih državah proti SGL [...] vložene civilne tožbe za povračilo trojne škode (*triple damages*).

11. V Kanadi [...] je SGL julija 2000 priznala krivdo in privolila v plačilo globe v višini 12,5 milijona CAD zaradi [...] kršitve [kanadskega zakona o konkurenci]. Kanadski proizvajalci jekla so junija 1998 proti SGL [...] vložili civilne tožbe zaradi nedovoljenega omejevalnega sporazuma.

12. Komisija je 24. januarja 2000 zadevnim podjetjem poslala obvestilo o ugotovitvah o možnih kršitvah. Upravni postopek se je 18. julija 2001 zaključil z izdajo [sporne] odločbe, s katero je bilo tožečim podjetjem [...] očitano, da so na svetovni ravni določala cene ter si razdelila nacionalne in regionalne trge za zadevni proizvod v skladu z načelom ‚domači proizvajalec‘ [...] SGL [...] [je bila odgovorna za del] Evrope; [...]

13. Po podatkih iz [sporne] odločbe so za omejevalni sporazum veljala naslednja temeljna načela:

– cene grafitnih elektrod je treba določiti na svetovni ravni;

- sklepe o oblikovanju cen vsake družbe morajo sprejeti izključno predsednik ali generalni direktorji;

- ‚domači proizvajalec‘ mora določiti tržno ceno na svojem ‚ozemlju‘ in preostali proizvajalci ji bodo ‚sledili‘;

- cene na ‚nedomačih‘ trgih, to je trgih, kjer ni nobenega ‚domačega‘ proizvajalca, se bodo določale soglasno;

- ‚nedomači‘ proizvajalci ne smejo agresivno konkurirati in se morajo umakniti z ‚domačih‘ trgov preostalih proizvajalcev;

- kapaciteta se ne sme povečati (japonski proizvajalci naj bi zmanjšali svojo kapaciteto);

- ne sme priti do nikakršnega prenosa tehnologije zunaj kroga proizvajalcev, ki sodelujejo pri kartelu.

14. [Sporna] odločba dalje ugotavlja, da so se navedena temeljna načela uresničevala na sestankih omejevalnega sporazuma, ki so potekali na več ravneh: sestanki ‚najvišjih vodilnih‘, ‚delovni‘ sestanki, sestanki skupine evropskih proizvajalcev (brez japonskih proizvajalcev), nacionalni ali regionalni sestanki, namenjeni posebnim trgov, in dvostranski stiki med podjetji.

[...]

16. Komisija je na podlagi dejanskih ugotovitev in pravne presoje, izvedene v [sporni] odločbi, zadevnim podjetjem naložila globe, ki jih je določila v skladu z metodologijo, opisano v Smernicah o načinu določanja glob, naloženih v skladu s členom 15(2) Uredbe št. 17 in s členom 65(5) Pogodbe ESPJ [...] ter obvestilu o nenalaganju ali zmanjševanju glob v primerih kartelov [...].

17. Člen 3 izreka odločbe določa naslednje globe:

SGL: 80,2 milijona evrov;

[...]

18. Člen 4 izreka zadevnim podjetjem nalaga, da plačajo globe v treh mesecih od dneva vročitve [sporne] odločbe, v nasprotnem primeru morajo plačati 8,04-odstotne obresti.“

Postopek pred Sodiščem prve stopnje in izpodbijana sodba

8 SGL Carbon in druga podjetja, naslovniki sporne odločbe, so na Sodišču prve stopnje vložili ničnostne tožbe zoper navedeno odločbo.

9 Sodišče prve stopnje je z izpodbijano sodbo razsodilo:

„[...]

2. V zadevi T-239/01 SGL Carbon proti Komisiji:

- se globa, naložena tožeči stranki s členom 3 odločbe 2002/271, določi na 69.114.000 evrov;

- v preostalem delu se tožba zavrne;

[...]“

Pritožba

10 SGL Carbon Sodišču predlaga, naj:

- delno razglasi za nično sodbo Sodišča prve stopnje v zadevi T-239/01, v delu, kjer je bila z njo zavrnjena tožba zoper člena 3 in 4 Odločbe Komisije z dne 18. julija 2001;

- podredno, zmanjša globo, naloženo tožeči stranki v členu 3 te odločbe, in zamudne obresti, določene v členu 4 odločbe, v povezavi z dopisom Komisije z dne 23. julija 2001;

- prav tako podredno, Sodišču prve stopnje zadevo vrne v novo sojenje, ob upoštevanju sodne prakse Sodišča;

- Komisiji naloži plačilo stroškov.

11 Komisija Sodišču predlaga, naj:

- pritožbo zavrne;

- tožeči stranki naloži plačilo stroškov.

Zahteva za ponovno odprtje ustnega postopka

12 Z dopisom, ki je prispelo na Sodišče 24. februarja 2006 je SGL Carbon na podlagi člena 61 Poslovnika Sodišča zahtevala ponovno odprtje ustnega postopka.

- 13 V podporo zahtevi SGL Carbon navaja, da naj v sklepnih predlogih generalnega pravobranilca z dne 19. januarja 2006 ne bi bile vedno pravilno prikazane niti dejanske navedbe strank niti ugotovitve Sodišča prve stopnje. V njih naj bi bile tudi trditve in domneve, ki jih stranke do sedaj v vlogah niso navajale in niso bile predmet obravnav. Ti sklepní predlogi torej ne bi mogli dovolj pripraviti na sodbo, temveč naj bi izjemoma potrebovali dodatna stališča, preden Sodišče o tem dokončno odloči.
- 14 Glede tega je treba najprej spomniti, da Statut in Poslovník Sodišča strankam ne omogočata predložitve stališč v odgovor na sklepne predloge, ki jih je predstavil generalni pravobranilec (glej zlasti sklep z dne 4. februarja 2000 v zadevi Emesa Sugar, C-17/98, Recueil, str. I-665, točka 2).
- 15 V zvezi s trditvami SGL Carbon je treba navesti, da lahko Sodišče po uradni dolžnosti ali na predlog generalnega pravobranilca, oziroma tudi na zahtevo strank, odredi ponovno odprtje ustnega postopka, v skladu s členom 61 Poslovníka, če meni, da ni dovolj obveščeno, oziroma če je zadevo treba rešiti na podlagi trditve, o kateri stranke niso razpravljale (glej zlasti sodbi z dne 13. novembra 2003 v zadevi Schilling in Fleck-Schilling, C-209/01, Recueil, str. I-13389, točka 19, ter z dne 17. junija 2004 v zadevi Recheio – Cash & Carry, C-30/02, Recueil, str. I-6051, točka 12).
- 16 V tem primeru Sodišče meni, da ima vse pomembne podatke, da odloči o tej pritožbi.
- 17 Zato ustnega postopka ni treba ponovno odpreti.

Pritožba

- 18 SGL Carbon v podporo pritožbi navaja sedem razlogov, in sicer neupoštevanje dolžnosti vračunanja sankcij, naloženih v isti zadevi (načelo *ne bis in idem*), napačno določitev osnovnega zneska pri določanju zneska globe, naložene tožeči stranki, neustrezno potrditev povečanja globe za telefonska svarila pred preverjanjem leta 1997, pravno napačno nespoštovanje zgornje meje sankcije, ki je v členu 15(2) Uredbe št. 17 določena na 10 % svetovnega prometa podjetja, omejitev pravice do obrambe zaradi nezadostnega vpogleda v spis, protipravno neupoštevanje zmogljivosti tožeče stranke in nezakonnost določitve stopnje obrestne mere.

Prvi pritožbeni razlog neupoštevanja dolžnosti vračunanja sankcij, ki so jih v isti zadevi prej naložili organi oblasti tretjih držav članic: načelo ne bis in idem

Trditve strank

- 19 SGL Carbon navaja, da je Sodišče prve stopnje napačno zanikalo uporabo načela *ne bis in idem*, po eni strani v razmerju med Združenimi državami in Kanado ter po drugi strani Evropo, z napačnimi navedbami v točkah 134, 136, 137, 140, 142 in 143 izpodbijane sodbe.
- 20 V podporo trditvam se tožeča stranka opira zlasti na sodbo Sodišča z dne 14. decembra 1972 v zadevi Boehringer Mannheim proti Komisiji (7/72, Recueil, str. 1281).

- 21 SGL Carbon; drugače, kot je presodilo Sodišče prve stopnje; navaja, da je zaščitena pravna dobrina v tem primeru obstajala. Cilj zaščite različnih zadevnih določb o prepovedi omejevalnih sporazumov naj bi bil identičen. Obstoj ali neobstoj mednarodnopravnega sporazuma s tega področja naj ne bi imel bistvenega pomena za dolžnost upoštevanja že naloženih sankcij.
- 22 Po mnenju tožeče stranke, tudi če je Sodišče prve stopnje imelo razlog, da ne uporabi načela *ne bis in idem* v zadevah, ki imajo zvezo s tretjimi državami, bi bilo v skladu z načelom sorazmernosti in nepristranosti treba upoštevati sankcije, ki so bile v teh državah predhodno naložene.
- 23 Komisija meni, da tožeča stranka ni imela razloga za sklicevanje na prepoved dvojnega pregona. Načela *ne bis in idem* naj ne bi bilo mogoče prestaviti na zadeve, v katerih so tretje države ravno tako naložile sankcije.
- 24 Komisija meni, da konkurenčno pravo v Združenih državah in Evropi ne zasleduje istih ciljev. Poleg tega naj ustrezni pravni predpisi ne bi šteli konkurence kot svetovne ureditve. Ameriška ureditev področja naj bi se nanašala na konkurenco na trgu Združenih držav, medtem ko naj bi bil cilj veljavne ureditve v Skupnosti preprečevanje izkrivljanja konkurence na skupnem trgu.
- 25 Komisija iz tega sklepa, da je Sodišče prve stopnje pravilno odločilo, da se v tem primeru načela *ne bis in idem* ne uporabi.

Presoja Sodišča

- 26 Podredno, načelo *ne bis in idem*, ki je vsebovano tudi v členu 4 Protokola št. 7 Evropske konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin, je temeljno načelo prava Skupnosti, katerega spoštovanje zagotavlja Sodišče (glej na primer sodbi z dne 5. maja 1966 v zadevi Gutmann proti Komisiji ESAE, 18/65 in 35/65, Recueil, str. 149, 172, in z dne 15. oktobra 2002 v zadevi Limburgse Vinyl Maatschappij in drugi proti Komisiji, C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, od C-250/99 P do C-252/99 P in C-254/99 P, Recueil, str. I-8375, točka 59).
- 27 V okviru preizkusa, ali je podlaga za pritožbo zoper kršitev tega načela utemeljena, je treba navesti, kot je tudi Sodišče prve stopnje pravilno navedlo v točki 140 izpodbi-jane sodbe, da Sodišče še ni odločilo glede vprašanja, ali mora Komisija vseliti sank-cijo, ki so jo naložili pristojni organi tretje države, če se očitki podjetju, ki jih nava-jajo ta institucija in omenjeni organi, nanašajo na isto ravnanje, ampak je identiteto ravnanj, ki so podlaga za obdolžitve Komisije in organov oblasti tretje države, spre-jelo kot predpostavko za zgoraj navedeni preizkus.
- 28 Glede področja uporabe načela *ne bis in idem* v primerih, v katerih so pristojni organi tretje države ukrepali na podlagi pristojnosti sankcioniranja na področju prava konkurence, ki se uporablja na območju te države, je treba spomniti, da je sporni omejevalni sporazum umeščen v mednarodni kontekst, ki ga opredeljuje zlasti inter- vencija pravnih redov tretjih držav na njihovem ozemlju.
- 29 Glede tega je treba ugotoviti, da morajo organi oblasti teh držav, ki so pristojni za varstvo proste konkurence znotraj svojih teritorialnih pristojnosti, te pristojnosti

uresničevati ob upoštevanju zahtev teh držav. Elementi, ki so podlaga pravnim redom drugih držav s področja konkurence, ne obsegajo le posebnih namenov in specifičnih ciljev, temveč imajo za posledico sprejetje posebnih materialnih pravil, in zelo različne pravne posledice na upravnem, kazenskem ali civilnem področju, potem ko so organi oblasti teh držav ugotovili kršitve konkurenčnih predpisov.

- 30 Nasprotno, drugačen je pravni položaj, ko podjetje meni, da zanj veljajo izključno pravo Skupnosti in pravo ene države članice ali več, to je ko se omejevalni sporazum omejuje izključno na področje teritorialne uporabe pravnega reda Skupnosti.
- 31 Iz tega izhaja, da skuša Komisija, kadar sankcionira nezakonito ravnanje enega podjetja, tudi v primeru, če to ravnanje izhaja iz mednarodnega omejevalnega sporazuma, zavarovati prosto konkurenco znotraj skupnega trga, ki je na podlagi člena 3(1) (g) Pogodbe ES temeljni cilj Skupnosti. Zaradi specifičnosti značaja pravnega dobra, zaščitene na ravni Skupnosti, se lahko presoja, ki jo izvede Komisija na podlagi pristojnosti na tem področju, bistveno razlikuje od presoje organov oblasti tretjih držav.
- 32 Zato je Sodišče prve stopnje v točki 134 izpodbijane sodbe pravilno navedlo, da se načela *ne bis in idem* ne uporabi v situacijah, v katerih pravni redi in organi tretjih držav, pristojni za konkurenco, ukrepajo znotraj svojih pristojnosti.
- 33 Sicer je Sodišče prve stopnje prav tako pravilno razsodilo, da ni bilo drugega načela, ki bi ga Komisija morala upoštevati glede pregona in sankcij, katerih predmet je bila tožeča stranka v tretjih državah.

34 V zvezi s tem je treba navesti, kot je Sodišče prve stopnje v točki 136 izpodbijane sodbe pravilno ugotovilo, da ne obstaja načelo mednarodnega prava, ki bi javnim organom oblasti različnih držav, skupaj s sodnimi organi, prepovedovalo pregon in obsodbo fizičnih ali pravnih oseb zaradi istih dejanj, kot so tista, zaradi katerih je bila ta oseba že obsojena v drugi državi. Poleg tega ni določb mednarodnega javnega prava, na podlagi katerega bi Komisija lahko bila zavezana, da po določitvi zneska globe na podlagi člena 15(2) Uredbe št. 17 upošteva globe, ki so jih naložili pristojni organi tretjih držav znotraj svojih pristojnosti s področja prava konkurence.

35 Dodati je treba, da se sporazumi, sklenjeni med Skupnostjo in vlado Združenih držav Amerike 23. septembra 1991 in 4. junija 1998 o uporabi načel medsebojne pravne kurtoazije pri izvajanju pravil o konkurenci (UL 1995, L 95, str. 47, in UL 1998, L 173, str. 28) omejujejo na praktična vprašanja postopka, kot sta izmenjava informacij in sodelovanje med organi, pristojnimi za področje konkurence, in se nikakor ne nanašajo zgolj na nalaganje ali upoštevanje sankcij, ki jih je naložila ena od strank teh sporazumov.

36 Nazadnje je treba v zvezi z grajami, ki jih podredno navaja tožeča stranka glede neupoštevanja načel sorazmernosti in nepristranosti, dodati, da se lahko presojo, ki temelji na obstoju glob, ki so jih naložili pristojni organi tretjih držav, upošteva le v okviru pristojnosti odločanja po prostem preudarku, ki jo ima Komisija na področju določanja glob za kršitve konkurenčnega prava Skupnosti. Zato sicer ni mogoče izključiti možnosti, da Komisija iz razlogov sorazmernosti ali pravičnosti upošteva globe, ki so jih pred tem naložili organi oblasti držav članic, vendar k temu ni zavezana.

37 Cilj odvracanja, ki ga sme zasledovati Komisija pri odmeri zneska globe, je namreč se zagotavljanje, da podjetja spoštujejo konkurenčna pravila, določena v Pogodbi za njihove dejavnosti znotraj skupnega trga (glej v tem smislu sodbo z dne 15. julija

1970 v zadevi ACF Chemiefarma proti Komisiji, 41/69, Recueil, str. 661, točke od 173 do 176). Zato Komisija pri presoji odvratalne narave globe, ki jo mora naložiti zaradi kršitve teh pravil, ni zavezana k upoštevanju morebitnih sankcij, ki so bile naložene podjetju zaradi kršitve konkurenčnih pravil tretjih držav.

38 Zato Sodišče prve stopnje ni storilo nobene napake, ko je v točkah od 144 do 148 izpodbijane sodbe navedlo, da mora biti določitev zneska globe v skladu s predpisi.

39 Z vidika vsega navedenega je treba prvi pritožbeni razlog v celoti zavrniti.

Drugi pritožbeni razlog napačne določitve osnovnega zneska pri določanju zneska globe, naložene tožeči stranki

Trditve strank

40 SGL Carbon meni, da je Sodišče prve stopnje pri izračunu globe napačno uporabilo merila za določitev osnovnega zneska in tako kršilo načelo enakega obravnavanja oziroma storilo napako v presoji.

- 41 Tožeča stranka trdi, da naj bi bila presoja Sodišča prve stopnje napačna iz treh razlogov. Prvič, izračun Sodišča prve stopnje znotraj ene kategorije podjetij, pri katerih se tržni deleži in promet različnih gospodarskih subjektov najprej seštejejo, nato pa se ustvari povprečna vrednost prometa in tržnega deleža, naj ne bi bil dopusten. Drugič, odstopanja med deli trga, ki jih je ugotovilo Sodišče prve stopnje, naj bi bila tako visoka, da naj bi izključila enotno upoštevanje podjetij iste kategorije. Tretjič, pri vseh drugih naslovnikih sporne odločbe naj bi Sodišče prve stopnje naložitev stopnjevanega in proporcionalnega zneska globe opredelilo kot „nujni razlog“, ne da bi to presojo uporabilo za tožečo stranko.
- 42 SGL Carbon iz tega zaključuje, da je bila zaradi presoje Sodišča prve stopnje pri računskem prenosu načel izračuna glob posebej prikrajšana. Zaradi teh napak v izračunu je treba globo, ki jo je potrdilo Sodišče prve stopnje, znižati za nadaljnjih 5,1 do 12,2 milijona EUR, v skladu z uporabljenimi metodo.
- 43 Komisija spominja, da v skladu z ustaljeno sodno prakso pri določitvi zneska globe obstaja pravica odločanja po prostem preudarku, ki nasprotuje uporabi natančne računске formule. Če je kršitev, kot v tem primeru, storilo več podjetij, bi bilo treba preizkusiti sorazmerni pomen udeležbe vsakega izmed njih pri omejevalnem sporazumu.
- 44 Komisija meni, da je Sodišče prve stopnje s tem v zvezi pravilno izvajalo pristojnost sodnega nadzora, to velja zlasti v korist tožeče stranke. Kajti Sodišče prve stopnje naj bi ugotovilo, da naj se Komisija pri razdelitvi članov omejevalnega sporazuma v kategorije ne bi izključno in računsko držala prometa vsakega podjetja. Zlasti naj bi Sodišče prve stopnje štelo za zakonito razdelitev članov omejevalnega sporazuma

v več kategorij, ki naj bi imela za posledico relativiziranje osnovnega zneska, določenega za podjetja iz iste kategorije.

- 45 Komisija navaja, da načelo enakega obravnavanja ni bilo več kršeno z ugotovitvami Sodišča prve stopnje glede metode izračuna globe.

Presoja Sodišča

- 46 V skladu z ustaljeno sodno prakso (glej zlasti sodbo z dne 28. junija 2005 v združenih zadevah Dansk Rørindustri in drugi proti Komisiji, C-189/02 P, C-202/02 P, od C-205/02 P do C-208/02 P in C-213/02 P, ZOdl., str. I-5425, točke od 240 do 243 in navedena sodna praksa) ima Komisija široko pristojnost odločanja po prostem preudarku glede metode izračuna glob in lahko ob upoštevanju zgornje meje prometa, določene v členu 15(2) Uredbe št. 17, upošteva veliko dejavnikov.
- 47 Sodišče je poleg tega poudarilo, da metoda izračuna, določena v smernicah, Komisiji omogoča veliko fleksibilnosti pri izvajanju pristojnosti odločanja po prostem preudarku v skladu z določbami člena 15 Uredbe št. 17, kot jih razlaga Sodišče (glej zgoraj navedeno sodbo Dansk Rørindustrie in drugi proti Komisiji, točka 267).
- 48 Sodišče ravno tako preveri, če je Sodišče prve stopnje pravilno presodilo, ali Komisija pravico do prostega preudarka uresničuje pravilno.

49 V zvezi s tem je treba ugotoviti, da je Sodišče prve stopnje natančno preučilo vprašanje, ali so bile kvantitativne meje, vzpostavljene pri razdelitvi podjetij v tri kategorije za določitev osnovnih zneskov globe, določene koherentno in objektivno.

50 Kot je pojasnilo Sodišče prve stopnje v točkah od 217 do 219 izpodbijane sodbe, se je Komisija pri razdelitvi v tri kategorije podjetij, udeleženih pri omejevalnem sporazumu, oprla na ustvarjeni promet in tržne deleže, ki so jih udeleženci omejevalnega sporazuma ustvarili s prodajo zadevnega blaga v obdobju, na katero se nanaša sporna odločba.

51 Sodišče prve stopnje je v točkah od 224 do 226 izpodbijane sodbe navedlo, da izbor osnovnega zneska, ki je za podjetja iz prve kategorije, v katero je bilo uvrščeno tudi podjetje SGL Carbon, vodil do zneska 40 milijonov EUR, ni bil arbitraren, Komisija pa ni prekoračila pristojnosti odločanja po prostem preudarku, ki jih ima na tem področju.

52 Glede tega je treba navesti, da tožeča stranka s trditvami izpodbija sistem uvrščanja, ki ga uporablja Komisija, Sodišče prve stopnje pa ga dopušča, ker bi se po njenem mnenju vsaka razlika v prometu ali tržnem deležu zadevnih podjetij za vsako podjetje, ki je udeleženo pri omejevalnem sporazumu, morala izraziti v lastni kategoriji in tako v diferenciranem osnovnem znesku.

53 Tem trditvam ni mogoče pritrditi.

- 54 Kot izhaja iz zgoraj navedene presoje Sodišča prve stopnje, je to preučilo, ali je Komisija pri uporabi metode razvrščanja podjetij in določitvi količinskih pragov za vsako kategorijo, postopala pravilno in koherentno. Sodišče prve stopnje je dalje preučilo, ali je bila razvrstitev podjetij v določeno kategorijo v primerjavi z drugimi kategorijami dovolj koherentna in objektivna.
- 55 Dodati je treba, da dejstvo, da so bili ostali udeleženci pri omejevalnem sporazumu na podlagi obstoječih okoliščin za vsako izmed njih uvrščeni v druge kategorije, ne vpliva na trdnost presoje Sodišča prve stopnje glede uvrstitve tožeče stranke.
- 56 Iz tega izhaja, da je razdelitev v kategorije, ki jo je izvedla Komisija, potrdilo pa Sodišče prve stopnje, ravno tako v skladu z načelom enakega obravnavanja.
- 57 V teh okoliščinah sodba Sodišča prve stopnje v tej točki nima pravnih napak.
- 58 Drugemu pritožbenemu razlogu zato ni mogoče pritrčiti.

Tretji pritožbeni razlog zvišanja osnovnega zneska za 25 %

Trditve strank

- 59 SGL Carbon meni, da specifično povišanje osnovnega zneska za 25 %, ki ga je potrdilo Sodišče prve stopnje, oziroma 15,5 milijona EUR, ki naj bi temeljilo na tem, da je ostala podjetja posvarila pred nameravanim preverjanjem Komisije, ni bilo

upravičeno. Ustrezne presoje Sodišča prve stopnje naj bi bile pomanjkljive, kajti tožeči stranki naj bi bila očitana dejstva, ki so bila v veliki meri nedokazana, prej pa ji niso bila očitana niti v obvestilu o ugotovitvah o možnih kršitvah niti v odločbi Komisije.

- 60 SGL Carbon Sodišču prve stopnje očita, da je njene telefonske razgovore napačno presodilo iz treh razlogov. Prvič, Sodišče prve stopnje naj ne bi upoštevalo dejstva, da njeno ravnanje ni prepovedano in zato v skladu z načelom *nulla poena sine lege* ne bi smelo biti kaznovano. Drugič, Sodišče prve stopnje naj bi kršilo načelo *in dubio pro reo* s tem, da je domnevalo obstoj dejstev, ki naj ne bi bila podprta niti z ugotovitvami Komisije niti z lastnimi ugotovitvami. Nazadnje naj bi Sodišče prve stopnje kršilo načelo enakega obravnavanja.
- 61 Komisija navaja, da naj bi bili prva in tretja trditve tožeče stranke, s katerima očita kršitev načela *nulla poena sine lege* in načela enakega obravnavanja, nedopustni, ker naj bi bili ti očitki navedeni že na prvi stopnji in da SGL Carbon v pritožbi le ponavlja iste trditve. V vsakem primeru naj bi bili navedeni očitki neutemeljeni.
- 62 Komisija meni, da tudi trditvi tožeče stranke, da naj bi Sodišče prve stopnje domnevalo obstoj neugodnih utemeljitev za SGL Carbon, ni mogoče pritrčiti. Pri določitvi višine globe naj bi bila Komisija pristojna za odločanje po prostem preudarku, ne da bi bila zavezana, da v tem smislu uporabi natančno računsko formulo.

- 63 Komisija meni, da naj bi Sodišče prve stopnje v okviru nadzora izvajanja te pristojnosti odločanja po prostem preudarku, pravilno potrdilo, da svarilo tožeče stranke pomeni veliko oviro preiskavi Komisije in da naj v tem kontekstu ne bi bilo bistveno, da se dokažejo posebni motivi udeležencev omejevalnega sporazuma, ki so posvarili.

Presoja Sodišča

- 64 Sodišče prve stopnje je v točki 312 izpodbijane sodbe ugotovilo, da bi se kot oteževalno okoliščino moralo upoštevati, da je tožeča stranka druga podjetja posvarila pred nameravano kontrolo Komisije in da v nasprotju s trditvami tožeče stranke pri tem ni šlo za posebno in avtonomno kršitev konkurenčnih pravil Skupnosti, temveč za ravnanje, ki je prvotno kršitev otežilo. Sodišče prve stopnje je v isti točki sodbe ravno tako ugotovilo, da je SGL Carbon s svarili drugim podjetjem poskusila prikriti obstoj omejevalnega sporazuma in zagotoviti njegov nadaljnji obstoj, kar ji je tudi uspelo do marca 1998.
- 65 Sodišče prve stopnje je v točki 313 izpodbijane sodbe navedlo, da je bilo sklicevanje tožeče stranke na člen 15(1)(c) Uredbe št. 17 neutemeljeno, ker ta določba zadeva kršitve, ki so samostojne in neodvisne od omejevalnega sporazuma, medtem ko naj bi bil namen svaril, ki jih je dala SGL Carbon, v tem primeru zagotoviti obstoj omejevalnega sporazuma, glede katerega je ugotovljeno, da je nedvomno pomenil kršitev konkurenčnega prava Skupnosti.
- 66 Nazadnje je Sodišče prve stopnje v točki 315 izpodbijane sodbe opozorilo na to, da naj bi ta svarila, ker so se nanašala na druga podjetja, presejala zgolj interno sfero SGL Carbon in je bil njihov cilj, da celotna kontrola Komisije spodleti, da bi se zagotovilo nadaljevanje omejevalnega sporazuma.

- 67 Navesti je treba, da je z navedeno presojo Sodišče prve stopnje izvedlo nekaj dejanskih presoj v zvezi z ravnanjem tožeče stranke.
- 68 Spomniti je treba, da je na podlagi ustaljene sodne prakse Sodišče prve stopnje edino pristojno, po eni strani, za ugotavljanje dejstev; razen če bi vsebinska nepravilnost njegovih ugotovitev izhajala iz listin v spisu, ki so mu bile predložene; in po drugi strani za presojo teh dejstev. Presoja dejstev, razen v primeru popačenja dokazov, ki so mu bili predloženi, torej ne pomeni pravnega vprašanja, ki bi bilo kot tako podvrženo nadzoru Sodišča (glej zlasti sodbo z dne 29. aprila 2004 v zadevi *Parlement proti Ripa di Meana* in drugim, C-470/00 P, *Recueil*, str. I-4167, točka 40 in navedena sodna praksa).
- 69 Glede trditve tožeče stranke, s katero očita kršitev načel sorazmernosti in enakega obravnavanja, je treba spomniti, da je Sodišče prve stopnje v točkah 309 in 310 izpodbijane sodbe odločilo, da se zvišanje globe zaradi svarila drugim podjetjem ne zdi nesorazmerno ali diskriminatorno. Odobrilo je Komisijino uvrstitev teh svaril kot omejujočega ravnanja SGL Carbon z namenom prikrivanja obstoja omejevalnega sporazuma in kot okoliščino, ki opravičuje zvišanje naložene globe.
- 70 Pri tej presoji Sodišča prve stopnje pravo ni bilo nepravilno uporabljeno.
- 71 Iz sodne prakse izhaja (glej zlasti zgoraj navedeno sodbo *Dansk Rørindustrie* in drugi proti Komisiji, točke od 240 do 242), da medtem ko se osnovni znesek globe zaradi kršitve pravil o konkurenci določi glede na samo kršitev, pa se teža kršitve določi ob upoštevanju številnih drugih dejavnikov, glede katerih ima Komisija pri določitvi

globe široko pristojnost odločanja po prostem preudarku. Upoštevanje oteževalnih okoliščin pri določitvi zneska globe je v skladu s pristojnostjo Komisije, da zagotovi skladnost s pravili konkurence.

72 Tretji pritožbeni razlog je torej treba v celoti zavriniti.

Četrti pritožbeni razlog neupoštevanja zgornje meje sankcije v skladu s členom 15(2) Uredbe št. 17

Trditve strank

73 SGL Carbon navaja, da Sodišče prve stopnje ni upoštevalo dejstva, da je globa, ki jo je določila Komisija, presegla zgornjo mejo sankcije, določeno v členu 15(2) Uredbe št. 17. Presoja Sodišča prve stopnje glede tega naj bi bila poleg tega nezadostno utemeljena.

74 Prvič, SGL Carbon zatrjuje, da je Sodišče prve stopnje napačno presodilo upoštevni promet za izračun glob. Odprto naj bi namreč pustilo vprašanje, ali bi se Komisija morala opreti na promet iz leta 1999 ali promet iz leta 2000.

- 75 Drugič, SGL Carbon očita Sodišču prve stopnje kršitev člena 15(2) Uredbe št. 17 in načela *nulla poena sine lege*. Sodišče prve stopnje naj dejansko ne bi upoštevalo dejstva, da je člen 15(2) Uredbe št. 17, v delu, kjer predpis določa sankcije, podrejen načelu zakonitosti. To načelo naj bi veljalo tako za vmesne prispevke kot tudi za končni znesek naložene sankcije.
- 76 Tretjič, tožeča stranka poudarja, da je Sodišče prve stopnje kršilo načelo enakega obravnavanja. Glede tega naj bi Sodišče prve stopnje samo ugotovilo, da bi Komisija pri določitvi končnega zneska globe lahko upoštevala veliko okoliščin. Vendar, če se Komisija odloči za določeno metodo izračuna, jo mora uporabiti koherentno in nediskriminatorno.
- 77 Nazadnje SGL Carbon trdi, da je bila kršena dolžnost obrazložitve, določene v členu 253 ES. Sodišče prve stopnje naj ne bi upoštevalo, da bi Komisija morala predstaviti razloge, zaradi katerih ni zmanjšala zneska globe za tožečo stranko, ki je bila v položaju, primerljivem s položajem podjetja. V nasprotju s presojo Sodišča prve stopnje bi morala odločba Komisije vsebovati utemeljitev za zmanjšanje zneska globe drugega podjetja.
- 78 V odgovor na vse trditve v tem pritožbenem razlogu Komisija navaja, da je Sodišče prve stopnje pravilno zavrnilo trditve, ki podpirajo ta razlog, ki je bil med drugim naveden že na prvi stopnji. Niti končni znesek globe, ki ga je naložila Komisija, niti znesek, ki ga je zmanjšalo Sodišče prve stopnje, naj ne bi presegel 10 % skupnega prometa tožeče stranke.

79 Komisija meni, da je Sodišče prve stopnje pravilno potrdilo upoštevanje prometa, ustvarjenega s proizvodi, na katere se nanaša omejevalni sporazum. Med drugimi dejanskimi merili naj bi se ta promet uporabilo za določitev zmožnosti tožeče stranke, da s storjeno kršitvijo vpliva na trg grafitnih elektrod.

80 Glede bistva zgornje meje, določene v členu 15(2) Uredbe št. 17, Komisija meni, da je promet, ki ga dandanes ustvarjajo velika multinacionalna podjetja, znaten, tako da bi lahko le fleksibilna zgornja meja, ki upošteva velikost podjetja, zagotovila odvrtačni učinek glob, naloženih zaradi kršitve konkurenčnih pravil Skupnosti. Poleg tega naj bi bil navedeni predpis glede tega dovolj določen, tako da lahko njegovi naslovniki brez težav izračunajo znesek globe, ki ga lahko pričakujejo.

Presoja Sodišča

81 V skladu z ustaljeno sodno prakso (glej na primer sodbi z dne 7. junija 1983 v združenih zadevah *Musique Diffusion française* in drugi proti Komisiji, od 100/80 do 103/80, *Recueil*, str. 1825, točke od 117 do 119, in zgoraj navedeno sodbo *Dansk Rørindustrie* in drugi proti Komisiji, točka 257), se zgornja meja 10 %, določena v členu 15(2) Uredbe št. 17, nanaša na celotni promet zadevnega podjetja, ker je le ta pokazatelj velikosti in vpliva podjetja na trgu.

82 Iz sodne prakse izhaja (glej na primer zgoraj navedeni sodbi *Limburgse Vinyl Maatschappij* in drugi proti Komisiji, točki 592 in 593, ter *Dansk Rørindustrie* in drugi proti Komisiji, točka 278), da velja navedena zgornja meja le za končni znesek naložene globe. Zato člen 15(2) Uredbe št. 17 ne prepoveduje Komisiji, da na različnih

stopnjah izračuna pride do vmesnega zneska, ki je nad to mejo, če je končni znesek globe ne presega.

83 V tej zadevi je treba ugotoviti, kot izhaja tudi iz točke 367 izpodbijane sodbe, da znesek globe, ki ga je naložila Komisija, ne presega navedene zgornje meje.

84 Glede trditve tožeče stranke, da je Sodišče prve stopnje kršilo načelo enakega obravnavanja in obveznost obrazložitve glede višine globe, zadostuje navedba, kot je Sodišče prve stopnje pravilno navedlo v točkah od 367 do 370 izpodbijane odločbe, da je Komisija pristojna za določitev tega zneska na podlagi številnih dejavnikov in zlasti ob upoštevanju teže in trajanja storjenih kršitev, kot tudi posebnih značilnosti vsakega podjetja, udeleženega pri omejevalnem sporazumu.

85 Iz tega izhaja, da mora Komisija pri izvajanju pristojnosti odločanja po prostem preudarku opraviti individualne presoje, da uporabi metodo izračuna globe za različna podjetja.

86 Iz vseh navedenih preudarkov zato izhaja, da je Sodišče prve stopnje pravilno odločilo, da položaj tožeče stranke, ki ga je treba upoštevati pri določitvi zneska globe, ni bil primerljiv s položajem drugih podjetij in da je zato Komisija koherentno in nediskriminatorno uporabila metodo izračuna sporne globe.

87 Četrty pritožbeni razlog je treba zato zavrnuti.

Peti pritožbeni razlog kršitve pravice do obrambe

Trditve strank

88 SGL Carbon poudarja, da je Sodišče prve stopnje zmotno uporabilo pravo, ko je odločilo, da je Komisija v zadostni meri odobrila vpogled v spis.

89 Tožeča stranka poudarja, da so trditve Sodišča prve stopnje v zvezi s tem protislovne, ker je po eni strani ugotovilo, da v skladu z navedbami Komisije dokumenti v zvezi s skupnim delom podjetij niso del internega spisa, temveč so del spisa o preiskavi, do katerega naj bi imela podjetja dostop, po drugi strani pa je Sodišče prve stopnje navedlo, da so interni dokumenti vsebovali informacije, ki naj bi bile bistvene za obrambo tožeče stranke, ker se nanašajo na skupno delo podjetij in so dejansko imele posledice pri določitvi globe.

90 Po navedbah SGL Carbon naj bi Sodišče prve stopnje tudi napačno odločilo, da bi pooblaščenec za zaslišanje moral kolegiju članov Komisije sporočiti le očitke, ki so pomembni za presojo zakonitosti poteka upravnega postopka, to je utemeljene očitke.

91 Komisija navaja, da je trditev, da tožeča stranka ni imela zadostnega dostopa do spisa, nedopustna, ker se ne nanaša na pravno vprašanje, temveč na dejanske ugotovitve Sodišča prve stopnje. Sodišče naj ne bi bilo pristojno niti za preizkus takih ugotov-

vitev niti za preizkus dokazov, ki jih je Sodišče prve stopnje predložilo v podporo teh dejstev. V vsakem primeru naj bi bil pritožbeni razlog neutemeljen.

- 92 Komisija navaja, da je tožeča stranka sama priznala udeležbo pri omejevalnem sporazumu glede grafitnih elektrod, da je Sodišč prve stopnje ugotovilo, da je bila SGL Carbon ena izmed udeleženk omejevalnega sporazuma in da je to podjetje priznalo kršitev. Tožeča stranka ne le ni oporekala ustreznim ugotovitvam Komisije v sporni odločbi, temveč naj bi na podlagi pravil obvestila o ugodni obravnavi imela tudi koristi.
- 93 Komisija nazadnje navaja, da bi bilo treba trditve tožeče stranke glede poročila pooblaščenca za zaslišanje zavrniti kot nedopustne zaradi premalo novih trditev v zvezi s tem vprašanjem.

Presoja Sodišča

- 94 Zagotavljanje pravice do obrambe v vseh postopkih, ki imajo lahko za posledico sankcije, zlasti globe ali denarne kazni, je temeljno načelo prava Skupnosti, ki ga je treba spoštovati, tudi če gre za postopek upravnega značaja (glej zlasti sodbo z dne 2. oktobra 2003 v zadevi Thyssen Stahl proti Komisiji, C-194/99 P, Recueil, str. I-10821, točka 30).
- 95 Kar zadeva trditve tožeče stranke glede dostopa do spisa, zadostuje navedba, da ne odpira nobenega pravnega vprašanja, temveč se opira na dejanske ugotovitve. Sodišče prve stopnje je v točkah od 39 do 41 izpodbijane sodbe navedlo, da se sporna zahteva

za vpogled v spis ne nanaša na seznam ali povzetek dokumentov, ki ne vsebuje zaupnih podatkov. Presoje Sodišča prve stopnje, navedene v teh točkah izpodbijane sodbe, glede obravnavanja določenega števila dokumentov med postopkom, niso protislovne.

- 96 V zvezi s trditvijo tožeče stranke glede končnega poročila pooblaščenca za zaslihanje je treba navesti, da slednjemu v zadevnem časovnem obdobju ni bilo treba preverjati, ali je bila notranja klasifikacija dokumentov pravilna in ali je bila Komisija zavezana, da zagotovi dostop v notranji spis ali predloži seznam ali povzetek zaupnih dokumentov.
- 97 Iz ustaljene sodne prakse izhaja, da je nepredložitev dokumenta kršitev pravice do obrambe le takrat, ko lahko zadevno podjetje dokaže, prvič, da se je Komisija za utemeljitev očitka glede obstoja kršitve oprla na ta dokument, in drugič, da je bilo ta očitek mogoče dokazati le s sklicevanjem na ta dokument (glej zlasti sodbi z dne 25. oktobra 1983 v zadevi AEG proti Komisiji, 107/82, Recueil, str. 3151, točke od 24 do 30, in zgoraj navedeno sodbo Michelin proti Komisiji, 322/81, točke od 7 do 9).
- 98 Sodišče je s tem v zvezi navedlo tudi, da mora zadevno podjetje dokazati, da bi bil rezultat, do katerega je prišla Komisija v odločbi, drugačen, če bi bil dokument, ki mu ni bil posredovan in na katerega je Komisija oprla dokaz za obstoj kršitve, kot dokaz izključen (glej sodbo z dne 7. januarja 2004 v združenih zadevah Aalborg Portland in drugi proti Komisiji, C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P in C-219/00 P, Recueil, str. I-123, točka 73).
- 99 Iz vsega navedenega izhaja, da tudi presoja Sodišča prve stopnje v zvezi s poročilom pooblaščenca za zaslihanje v točkah od 50 do 54 izpodbijane sodbe ne vsebuje pravnih napak.

100 Šesti pritožbeni razlog je zato treba zavrnuti.

Šesti pritožbeni razlog neupoštevanja gospodarske zmožnosti tožeče stranke

Trditve strank

101 SGL Carbon navaja, da Sodišče prve stopnje v točkah od 370 do 372 izpodbijane sodbe ni upoštevalo, da je njena plačilna zmožnost zaradi visokih glob, ki so jih naložili drugi organi, pristojni za konkurenco, in zaradi visokih odškodnin, ki jih je morala plačati v tretjih državah, znatno oslABLJENA. Zato bi naložitev nadaljnjega znatnega zneska globe podjetje pripeljalo na rob stečaja.

102 Po mnenju tožeče stranke naj bi Sodišče prve stopnje s tem, da je dopustilo pristop Komisije, kršilo načelo sorazmernosti, pa tudi načelo varstva pravic podjetja, ki izhaja iz gospodarske svobode in lastnine. V nasprotju s presojo Sodišča prve stopnje naj bi bila Komisija zavezana, da preizkusi in upošteva dejansko zmožnost tožeče stranke.

103 Komisija meni, da je pravilno izvajala pristojnost odločanja po prostem preudarku, ki jo ima pri določanju zneska globe, in da ni bilo nobenega razloga za zmanjšanje zneska naložene globe.

- 104 Komisija dodaja, da Sodišče prve stopnje ni nepravilno uporabilo prava, ko je odločilo, da pri določitvi zneska globe ni zavezano upoštevati finančnega položaja zadevnega podjetja in njegove gospodarske zmožnosti.

Presoja Sodišča

- 105 Spomniti je treba, da v skladu z ustaljeno sodno prakso Komisija pri določanju zneska globe ni dolžna upoštevati finančnega primanjkljaja udeleženega podjetja, saj bi priznanje take obveznosti vodilo h konkurenčno nepravičnemu preferiranju podjetij, ki so najmanj prilagojena tržnim pogojem (glej sodbo z dne 8. novembra 1983 v združenih zadevah IAZ International Belgium in drugi proti Komisiji, od 96/82 do 102/82, 104/82, 105/82, 108/82 in 110/82, Recueil, str. 3369, točki 54 in 55, in zgoraj navedeno sodbo Dansk Rørindustrie in drugi proti Komisiji, točka 327).
- 106 Te sodne prakse ne omaje niti točka 5(b) smernic, v skladu s katero je treba upoštevati dejansko zmožnost podjetja, da plača. Dejansko je ta zmožnost pomembna zgolj v „posebnem socialnem okviru“, ki bi ga povzročile posledice plačila, zlasti ker bi vodile do povečane brezposelnosti ali poslabšanja gospodarskih sektorjev, povezanih z zadevnim podjetjem.
- 107 Tožeča stranka ni predložila nobenega dokaza v podporo obstoja takega okvira.

108 Glede trditve tožeče stranke glede svobodnega opravljanja gospodarskih dejavnosti in pravice do lastnine zadostuje navedba, da veljajo za ta načela omejitve na podlagi splošnega interesa in da pri določitvi zneska globe zaradi kršitve konkurenčnih predpisov Skupnosti ne bi mogla priti v poštev.

109 V teh okoliščinah je Sodišče prve stopnje pravilno zastopalo stališče, da Komisija ni nepravilno uporabila prava, s tem ko je zavrnila pritožbeni razlog slabega finančnega položaja tožeče stranke.

110 Šesti pritožbeni razlog je torej treba zavrnilo.

Sedmi pritožbeni razlog nezakonite določitve zamudnih obresti

Trditve strank

111 SGL Carbon meni, da Sodišče prve stopnje ni preučilo njenih trditev glede določitve zamudnih obresti. Sodba naj bi bila zato nepopolna in naj ne bi dala razloga za zavrnitev navedenega pritožbenega razloga.

112 Komisija navaja, da je Sodišče prve stopnje pravilno potrdilo odločitev glede obresti in da je presojo v zvezi s tem podrobno utemeljilo. Sodišče prve stopnje naj bi se zlasti sklicevalo na ustaljeno sodno prakso v zvezi s pristojnostjo Komisije, da določi takšne obresti.

Presoja Sodišča

- 113 Spomniti je treba, da se je Sodišče prve stopnje v odgovoru na pritožbeni razlog v točkah 475 in 478 izpodbijane sodbe sklicevalo na ustaljeno sodno prakso, v skladu s katero pristojnosti Komisije na podlagi člena 15(2) Uredbe št. 17 vključujejo določitev datuma za plačilo globe in datuma, ko začnejo teči zamudne obresti in določitev njihove višine ter nazadnje podrobnosti za izvedbo odločbe.
- 114 Brez take pristojnosti Komisije bi lahko podjetja imela ugodnosti zaradi poznih plačil, kar bi oslabilo učinek sankcij.
- 115 Sodišče prve stopnje je zato pravilno zastopalo stališče, da je bila Komisija upravičena, da izbere referenčno obrestno mero, ki je višja od običajne povprečne tržne obrestne mere, ker je bilo to potrebno, da se prepreči zavlačevanje pri plačilu globe.
- 116 Sodišče prve stopnje je nazadnje prišlo do zaključka, da Komisija pri določitvi obrestne mere ni prekoračila pristojnosti odločanja po prostem preudarku.
- 117 Navesti je treba, da Sodišče prve stopnje pri presoji ni nepravilno uporabilo prava.
- 118 Sedmi pritožbeni razlog je treba zato zavrni.

119 Iz vsega navedenega izhaja, da je treba pritožbo v celoti zavrniti.

Stroški

120 V skladu s členom 69(2) Poslovnika, ki se na podlagi člena 118 tega poslovnika uporablja za pritožbeni postopek, se neuspeli stranki naloži plačilo stroškov, če so bili ti priglašeni. Komisija je predlagala, naj se SGL Carbon naloži plačilo stroškov, in ker ta s predlogi ni uspela, se ji naloži plačilo stroškov.

Iz teh razlogov je Sodišče (drugi senat) razsodilo:

- 1. Pritožba se zavrne.**
- 2. SGL Carbon AG se naloži plačilo stroškov.**

Podpisi